

TIMPUL NOU, OFICIOS AL SENATULUI MILITAR ROMÂN CENTRAL AL OFIȚERILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN VIENA (NOIEMBRIE-DECEMBRIE 1918)

MIHAI-OCTAVIAN GROZA

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Centrul Cultural „Lucian Blaga”, Sebeș
grozamihai@ymail.com

Cuvinte cheie: 1918, soldați, ziar, redactor, propagandă

Keywords: 1918, soldiers, journal, editor, propaganda

În toamna anului 1918, în Viena imperială, pe fondul prăbușirii monarhiei austro-ungare, Senatul Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților a coordonat acțiunea de concentrare, organizare și expediere a soldaților români spre casă. În paralel, acesta a contribuit la menținerea ordinii și liniștii publice în Viena, salvând, astfel, orașul de agresiuni, furturi, tâlhării, precum și de avansul ideilor promovate de revoluția bolșevică. Activitatea Senatului Militar Român Central, de-a lungul lunilor octombrie și noiembrie 1918, a fost susținută de gazeta Timpul Nou, oficiosul acestui organism. Gazeta Timpul Nou a reprezentat singura modalitate de diseminare a informațiilor legate de organizarea și expedierea soldaților români spre casă, de evoluția evenimentelor militare și politice, precum și principala modalitate de convingere a soldaților români să intre sub ascultarea Senatului Militar Român Central.

În toamna anului 1918, pe fondul prăbușirii armatei austro-ungare, soldații români transilvăneni, bănățeni și bucovineni ai acesteia, încurajați de lansarea manifestului imperial „Către popoarele mele credincioase!”¹, ce permitea înființarea „sfaturilor naționale”², au pus bazele unor organisme militare naționale, trădând maniera în care au înțeles să pună în practică recomandările imperiale, în sensul disoluției puterii centrale și al transferului de putere de la centru spre periferie³. Astfel, au luat naștere Senatul Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților din Viena (31 octombrie-27 noiembrie 1918)⁴, asupra căruia vom stăruî în cele ce urmează, Legiunea Română din Praga (30 octombrie-24 noiembrie 1918)⁵ și Garda Națională a Marinariilor de la Pola

¹ În încercarea de a salva Imperiul Austro-Ungar de la destrămare, la 16 octombrie 1918, împăratul Carol I, după o întrevedere cu 32 de parlamentari ai diferitelor naționalități (desfășurată la Baden, la 12 octombrie), a lansat manifestul *Către popoarele mele credincioase!*, prin intermediul căruia a anunțat federalizarea imperiului în șase state, austriac, ungar, ceh, polonez, ucrainean și iugoslav, sub sceptrul dinastiei de Habsburg (a se vedea: Puțuri, Deac 1978, p. 463-464).

² Textul manifestului: „[...] Către popoarele mele, pe al căror drept suveran de liberă dispoziție se va întemeia noul stat, se îndreaptă chemarea mea, să conlucreze prin sfaturi naționale-compuse din deputații din Parlament ai fiecărei națiuni-care să reprezinte interesele popoarelor unul față de altul precum și față de guvernul meu” (Murgescu 2001, p. 279; a se vedea și: Deák 2009, p. 242).

³ Boia 2013, p. 29.

⁴ Groza 2015a; Groza, Dăian, Morariu 2017.

⁵ Groza 2015b, p. 235-242.

(30 octombrie-22 noiembrie 1918)⁶. De ce tocmai în aceste centre? Din motive cât se poate de simple; la momentul respectiv, Viena era principalul nod de cale ferată al imperiului, în Praga se aflau unitățile românești ale Regimentului 2 Brașov, ale Regimentului 51 Cluj și ale Regimentului 37 Oradea, iar în portul Pola se afla sediul comandamentului flotei austro-ungare.

Fig. 1. Primul număr al ziarului *Timpul Nou* (Sursa: Biblioteca Națională a Austriei)

În Viena imperială, din inițiativa lui Iuliu Maniu, împuternicit să gestioneze afacerile externe și militare din partea reactivatului Partid Național Român din Transilvania, la 31 octombrie 1918, au fost puse bazele Senatului Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților (Fig. 2), organism ce și-a propus concentrarea, organizarea și expedierea spre casă a soldaților români din părțile apusene ale monarhiei. Pentru realizarea acestui deziderat, dar și pentru informarea soldaților și ofițerilor români, care tranzitau Viena în drumul lor spre casă, în legătură cu evoluția evenimentelor militare și politice, Senatul Militar Român Central a pus bazele unui

⁶ Mureșan 2008, p. 90-103; Groza 2017, p. 239-264.

gazete, intitulată sugestiv *Timpul Nou* (**Fig. 1**), gazetă ce a apărut cu o frecvență săptămânală în intervalul noiembrie-decembrie 1918. Întrucât activitatea și însăși existența acestui periodic nu se regăsesc menționate în paginile dicționarelor de istorie a presei, cu excepția celui semnat de Georgeta și Nicolin Răduică⁷, dar și datorită faptului că acesta nu se regăsește în colecțiile marilor biblioteci din țară, în cele ce urmează, combinând metoda descriptivă, cu cea interpretativă, vom încerca să realizăm un scurt istoric al acestuia, precum și o analiză generală de conținut.

La 31 octombrie 1918, în cadrul unei întruniri a ofițerilor români din Viena, convocată de Iuliu Maniu, au fost puse bazele Senatului Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților, în fruntea căruia a fost desemnat un comitet de conducere (format din 11 membri), un comitet executiv (format din Iuliu Maniu, căpitanul Traian Popa, medicul militar Epifan Muntean și Petru Popovici)⁸ și un președinte, în persoana generalului Ioan Boeriu (care, din motive de sănătate, a amânat, temporar, asumarea prerogativelor, acestea fiind exercitate de căpitanul Traian Popa)⁹. Din inițiativa conducerii Senatului Militar Român Central s-au organizat soldații și ofițerii români în jurul Regimentului 64 Infanterie Orăștie¹⁰, s-a luat legătura cu reprezentanții soldaților din Praga unde, aproape în paralel, a luat naștere un organism similar, acesta din urmă subordonându-se primului¹¹, și s-a organizat expedierea soldaților români spre casă. În condițiile în care pe străzile Vienei se desfășurau greve, manifestații cu caracter politic și social, în condițiile unei greve prelungite a organelor de poliție vieneze, la solicitarea Ministerului de Război, Senatul Militar Român Central a asigurat menținerea ordinii și liniștii publice¹², salvând, astfel, orașul de agresiuni, furturi, tâlhării, precum și de avansul ideilor promovate de revoluția rusă¹³.

În cadrul ședinței Senatului Militar Român Central din 1 noiembrie 1918 s-a hotărât înființarea unui birou de informații pentru ofițerii și soldații români, în componența căruia au intrat căpitanul Crișan, preotul militar Ilie Hacıotă, stegarii Filimon Taniac și Cornel Raca, subofițerii Muntean și Slobodaș. Acest birou urma să activeze „pe teren”, în gări, oferind informații și lămuriri în legătură cu organizarea și misiunea asumată de Senatul Militar Român Central, în încercarea de mobilizare a soldaților români în folosul cauzei naționale¹⁴. În paralel, au fost înființate și o serie de „echipe de propagandă”, conduse de căpitanul Traian Popa, de preotul militar Gheorghe Oprean, de locotenentul Emil Colbazi și de stegarii Filimon Taniac și Cornel Raca, echipe însărcinate cu organizarea unor întâlniri cu soldații și ofițerii români întorși de pe front și staționați temporar în Viena. Locurile publice aglomerate, gările, cazarmele militare și piețele vieneze au fost preferate pentru desfășurarea acestor întâlniri, activitatea de propagandă atingându-și scopul, convingând marea majoritate a

⁷ Răduică, Răduică 1995, p. 410.

⁸ BFTS, FV, nr. inv. 53, *Procesele verbale ale adunărilor ofițerilor și soldaților români din Viena*, f. 1; a se vedea și: Plămădeală 1988, p. 44-45.

⁹ MNUAI, CD, *Colecția de documente*, manuscris nr. 5731, Traian Popa, *Revoluția din 1918 la Viena (31 octombrie. Zi istorică. Conteștii Tisza împușcați. Românii acționează la Viena)*, f. 16-17.

¹⁰ BFTS, FV, nr. inv. 53, *Procesele verbale ale adunărilor ofițerilor și soldaților români din Viena*, f. 8.

¹¹ BFTS, FV, nr. inv. 53, *Procesele verbale ale adunărilor ofițerilor și soldaților români din Viena*, f. 21.

¹² MNUAI, CD, manuscris nr. 5731, Traian Popa, *Revoluția din 1918 la Viena*, f. 21; Isopescu-Grecul 1938, p. 184.

¹³ Pădurean 2009.

¹⁴ BFTS, FV, nr. inv. 53, *Procesele verbale ale adunărilor ofițerilor și soldaților români din Viena*, f. 5.

soldaților și ofițerilor români să intre sub ascultarea și îndrumarea Senatului Militar Român Central¹⁵.

Pe aceeași linie, în cadrul celei de-a patra ședințe a Senatului Militar Român Central, desfășurată la 4 noiembrie 1918, la propunerea căpitanului Crișan, s-a hotărât înființarea unui periodic, intitulat *Timpul Nou* (**Fig. 1**). În fruntea acestui periodic a fost numit bucovineanul Filimon Taniac, în calitate de redactor-șef, secondat de Ioan Brotea, Gavril Alvirescu, Dumitru Gavrilescu și George Halaverici, în calitate de redactori¹⁶. Pentru editarea acestuia în condiții grafice optime, la propunerea aceluiași căpitan Crișan, secția română a tipografiei de stat din Viena a fost trecută în subordinea Senatului Militar Român Central¹⁷, iar pentru fondul de editare au fost inițiate mai multe colecte în rândul soldaților, la care s-au adăugat sumele colectate din donațiile unor persoane particulare.

Pe tot parcursul perioadei avute în vedere, editarea *Timpului Nou* a căzut în sarcina celor patru redactori care, pe lângă munca de culegere a textelor și de pregătire a acestora în vederea publicării, au tradus sau elaborat o serie de articole pe teme politico-sociale, precum *Republica maghiară*¹⁸, *Ungurii și românii*¹⁹, *Independența Ungariei și popoarele nemaghiare din țară*²⁰, *Datorința de ieri și de astăzi*²¹, *Statul ungar și dreptul internațional*²² (semnate de Filimon Taniac), *A sosit ceasul*²³ (semnat de Dumitru Gavrilescu), *Să grijim de orbi*²⁴ (semnat de George Halaverici)²⁵.

Periodicul *Timpul Nou*, în intervalul supus atenției noastre, noiembrie-decembrie 1918, a constituit motorul prin intermediul căruia soldații și ofițerii români au putut fi informați în legătură cu activitatea Senatului Militar Român Central și mobilizați în vederea sprijinirii acestuia, ajungând să fie distribuit inclusiv pichetelor cordonului de control Varșovia-Ljubljana. În paginile *Timpului Nou* au fost publicate o serie de materiale referitoare la deciziile senatului, la evoluția evenimentelor politice din Transilvania, Banat și Bucovina, la înființarea și activitatea Consiliului Național Român Central de la Arad și a Consiliului de la Cernăuți, la convocarea Marii Adunări Naționale de la Alba-Iulia, sau pur și simplu preluări, în limba română, a unor știri din paginile gazetelor austriece, maghiare, germane sau ceho-slovace²⁶. Nu au lipsit nici materialele referitoare la problema alcoolismului²⁷ (destul de delicată la sfârșitul Primului Război Mondial), la menținerea disciplinei și sănătății soldaților români, nici cele destinate sufletelor acestora, reunite în cadrul unui supliment literar, intitulat *Foia noastră*. În cadrul acestui supliment au fost publicate o serie de poezii aparținând

¹⁵ Șerban 1981, p. 274; Groza 2015a, p. 17; Groza, Dăian, Morariu 2017, p. 21.

¹⁶ BFTS, FV, nr. inv. 53, *Procesele verbale ale adunărilor ofițerilor și soldaților români din Viena*, f. 16.

¹⁷ BFTS, FV, nr. inv. 53, *Procesele verbale ale adunărilor ofițerilor și soldaților români din Viena*, f. 17.

¹⁸ *Timpul Nou*, I, nr. 2, 13/26 noiembrie 1918, p. 1.

¹⁹ *Timpul Nou*, I, nr. 3, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, p. 1.

²⁰ *Timpul Nou*, I, nr. 6, 9/22 decembrie 1918, p. 1.

²¹ *Timpul Nou*, I, nr. 7, 16/29 decembrie 1918, p. 1.

²² *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 1.

²³ *Timpul Nou*, I, nr. 3, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, p. 3.

²⁴ *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 2.

²⁵ Taniac 1930, p. 91.

²⁶ Pascu 1983, p. 92; Răduică, Răduică 1995, p. 410.

²⁷ *Timpul Nou*, I, nr. 3, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, p. 3.

scriitorului Constantin Năsturaș, cunoscut și sub pseudonimul „Volbură Poiană”²⁸, precum și nuvele și schițe, aparținând fie unor scriitori consacrați, precum Mihail Sadoveanu (cu *Ulița Rădășenilor*²⁹, *Șase sute de lei*³⁰ și *Povestea baciului Tomegea*)³¹, Alexandru Vlahuță (cu *Mănăstirea Tismana*)³², Alexandru Cazaban (cu *Moș-Trăscău*)³³, Virgil Cioflec (cu *Străinul*)³⁴, fie redactorilor Ioan Brotea (cu *Între țară și neam*³⁵ și *Sidonia lui Ionuț*)³⁶ și Gavril Alvirescu (cu *Armata lui Mackensen*)³⁷.

Materialele publicate în paginile *Timpului Nou*, de cele mai multe ori au fost însoțite de imagini sau fotografii. Astfel, datorită celebrului „fotograf al Marii Uniri”, Samoilă Mârza, poposit la Viena în drum spre Transilvania, ni s-au păstrat și două instantanee fotografice ce reproduc scene din momentul depunerii jurământului de credință față de Consiliul Național Român Central de către soldații și ofițerii români, una dintre acestea fiind publicată în cel de-al doilea număr al *Timpului Nou*³⁸.

Fig. 2. Depunerea jurământului de către soldații și ofițerii români din Viena
(Sursa: *Timpul Nou*, I, nr. 2, 13/26 noiembrie 1918, p. 2)

Cheltuielile legate de editarea ziarului *Timpul Nou* au fost suportate, inițial, din fondurile Regimentului 64 Infanterie Orăștie, iar pe parcurs, după cum afirmam în

²⁸ *Timpul Nou*, I, nr. 1, 8/21 noiembrie 1918, p. 2; *Timpul Nou*, I, nr. 2, 13/26 noiembrie 1918, p. 3; *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 3.

²⁹ *Timpul Nou*, I, nr. 2, 13/26 noiembrie 1918, p. 3-4.

³⁰ *Timpul Nou*, I, nr. 6, 9/22 decembrie 1918, p. 2-4.

³¹ *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 4-7.

³² *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 7.

³³ *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 3-4.

³⁴ *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 4.

³⁵ *Timpul Nou*, I, nr. 1, 8/21 noiembrie 1918, p. 2-3.

³⁶ *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 7-8.

³⁷ *Timpul Nou*, I, nr. 3, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, p. 2-3.

³⁸ *Timpul Nou*, I, nr. 2, 13/26 noiembrie 1918, p. 2.

rândurile de mai sus, s-a recurs la inițierea a trei colecte în rândul soldaților și ofițerilor români. Astfel, cu ocazia primei colecte, au fost adunate 260 de coroane (din nefericire, numele contributorilor nu ne sunt cunoscute), cu ocazia celei de-a doua colecte, au fost adunate 70 de coroane (contributori fiind stegarul Emanuil Băncescu – 10 coroane, stegarul Șerban Flondor – 10 coroane, sublocotenentul Nicolae Voicu – 10 coroane, sublocotenentul George Piersec – 10 coroane, sublocotenentul Eugen Reus – 10 coroane, sublocotenentul Constantin Flondor – 10 coroane, sublocotenentul Samuil Patraș – 10 coroane)³⁹, iar cu ocazia celei de-a treia colecte 180 de coroane (contributori fiind stegarul Aurel Voloșciuc – 5 coroane, stegarul Emanuil Ilcuș – 10 coroane, căpitanul Emil Crișan – 10 coroane, căpitanul Emanuil Florea – 10 coroane, doctorul Ilie Bruja – 10 coroane, stegarul Alecu Patraș – 10 coroane, sublocotenentul Eugen Reus – 10 coroane, locotenentul Eugen Andrei – 10 coroane, stegarul Valerian Volcinschi – 10 coroane, căpitanul Semproniu Luca – 20 coroane, colonelul Eugen Papp – 20 coroane, sublocotenentul Iosif Lang – 10 coroane, locotenentul Iordan Munteanu – 10 coroane, locotenentul Eugen Dunca – 20 coroane, locotenent-colonelul Dimitrie Bardoși – 15 coroane)⁴⁰. Din conținutul materialelor publicate, aflăm că sumele donate de soldații și ofițerii români au fost completate de donațiile unor persoane particulare sau ofițeri superiori. De exemplu, din numărul 7 aflăm că proprietarul Simion Pahone din Bârgău, prin fiul său, locotenentul Titu Pahone, a donat suma de 20 de coroane, iar consilierul Teofil Gramatovici și inginerul Tit Onciul, din Viena, au donat 10, respectiv 20 de coroane⁴¹; din numerele 8-9 aflăm că un grup de ofițeri români au donat 195 de coroane, iar mai multe persoane civile din Viena și Karlsbad, au donat 40 de coroane pentru redacția *Timpului Nou*⁴².

Din nefericire nu deținem informații legate de tirajul acestui periodic, însă, prin deducție logică, din conținutul acestuia și din îndemnul publicat începând cu numărul șase⁴³, ca odată citit ziarul să fie transmis mai departe, inclusiv civililor, precum și din faptul că acesta era distribuit în mod gratuit, putem concluziona că era destul de redus. Faptul că exemplare din acest ziar, după cunoștința noastră, nu s-au păstrat în colecțiile marilor biblioteci din țară, ci doar în cele ale Bibliotecii Naționale a Austriei, vine să întărească această ipoteză.

În ceea ce privește sistemul de distribuție al acestui periodic, din însemnările stegarului Filimon Taniac, aflăm că acesta era expedit spre Transilvania, Banat și Bucovina, spre legațiile române din Occident, spre comandamentul Legiunii Române din Praga și al Legiunii Române din Italia, sub forma corespondenței particulare, în plicuri ce conțineau câte zece exemplare, iar spre gările și punctele de primire a soldaților români era expedit în pachete poștale de câte 100 de exemplare⁴⁴.

Spre sfârșitul lunii noiembrie 1918, după eșuarea ultimelor încercări de salvare a monarhiei austro-ungare, deoarece de pe front nu mai soseau soldați, cei mai mulți fiind mobilizați în folosul cauzei naționale, Senatul Militar Român Central și-a considerat misiunea încheiată, ultima ședință desfășurându-se la 27 noiembrie 1918. Cu ocazia acestei ultime ședințe, s-a propus dizolvarea senatului, precum și menținerea unei secții

³⁹ *Timpul Nou*, I, nr. 6, 9/22 decembrie 1918, p. 3.

⁴⁰ *Timpul Nou*, I, nr. 7, 16/29 decembrie 1918, p. 4.

⁴¹ *Timpul Nou*, I, nr. 7, 16/29 decembrie 1918, p. 4.

⁴² *Timpul Nou*, I, nr. 8-9, 25 decembrie 1918/7 ianuarie 1919, p. 2.

⁴³ *Timpul Nou*, I, nr. 6, 9/22 decembrie 1918, p. 1.

⁴⁴ Taniac 1928, p. 1; Groza 2015a, p. 114.

militare, pe lângă legația română prezidată de profesorul Constantin Isopescu-Grecul⁴⁵, care a continuat editarea *Timpului Nou* până în luna iunie a anului 1919 (în acest interval au mai apărut opt numere).

În fața dezinformărilor vehiculate de presa de limbă maghiară în încercarea de atragere a românilor, în condițiile în care legăturile cu principalele organe de presă din Transilvania, Banat și Bucovina erau inexistente, ziarul *Timpul Nou*, înființat de Senatul Militar Român Central, a reprezentat singura modalitate de diseminare a informațiilor legate de organizarea și expedierea soldaților și ofițerilor români, precum și de evoluția evenimentelor militare și politice. Editat și tipărit prin efortul financiar al soldaților și ofițerilor români, *Timpul Nou*, prin materialele publicate, a reprezentat principala sursă de informare, dar și modalitatea de convingere a acestora să intre sub ascultarea Senatului Militar Român Central, cu alte cuvinte în slujba idealului național.

Abrevieri

- BFTS, FV – Biblioteca Facultății de Teologie „Sfântul Andrei Șaguna” Sibiu, Fond Varia.
- MNUAI, CD – Muzeul Național al Unirii Alba-Iulia, Colecția de documente.

Bibliografie

- Boia 2013 – S. I. Boia, *Marea Unire de la 1918. Locul și rolul Aradului*, în vol. ed. M. I. Grec, *95 de ani de la Marea Unire (culegere de studii). Volum omagial*, Arad, 2013, p. 13-39.
- Deák 2009 – I. Deák, *Mai presus de naționalism. O istorie politică și socială a corpului de ofițeri habsburgi, 1848-1918*, traducere din limba germană de E. Bârlea, Cluj-Napoca, 2009.
- Groza 2015a – M.-O. Groza, *Senatul Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților din Viena (31 octombrie-27 noiembrie 1918)*, Cluj-Napoca, 2015.
- Groza 2015b – M.-O. Groza, *Românii apărând Praga. Fragmente din activitatea Legiunii Române din Praga (30 octombrie-24 noiembrie 1918)*, în vol. coord. A. Macavei, D.-M. Dăian, *Fragmente din trecut. Tinerii cercetători și istoria*, Cluj-Napoca, 2015, p. 235-242.
- Groza 2017 – M.-O. Groza, *Activitatea Gărzii Naționale Române a Marinarilor de la Pola (30 octombrie-22 noiembrie 1918)*, în *Apulum*, LIV, 2017, p. 239-264.
- Groza, Dăian, Morariu 2017 – M.-O. Groza, D.-M. Dăian, I.-M. Morariu, *Romanians Defending Vienna. The Romanian Central Military Senate of the Officers and Soldiers*, Saarbrücken, 2017.
- Isopescu-Grecul 1938 – C. Isopescu-Grecul, *Amintiri asupra evenimentelor din 1918*, în vol. coord. I. Nistor, *Amintiri răzlețe din timpul Unirii*, Cernăuți, 1938, p. 178-184.

⁴⁵ BFTS, FV, nr. inv. 53, *Procesele verbale ale adunărilor ofițerilor și soldaților români din Viena*, f. 37.

- Mureșan 2008 – A. Mureșan, *Garda Națională a Marinarilor de la Pola în contextul luptei pentru înfăptuirea Marii Uniri*, în vol. coord. V. Popeangă, E. Arbonie, *Pe drumul Marii Uniri*, Arad, 2008, p. 90-103.
- Murgescu 2001 – B. Murgescu (coord.), *Istoria României în texte*, București, 2001.
- Pascu 1983 – Șt. Pascu, *Făurirea statului național unitar român*, vol. II, București, 1983.
- Pădurean 2009 – C. Pădurean, *Iuliu Maniu, artizan al Marii Uniri, a salvat Viena de bolșevism*, în *RL*, 30 noiembrie 2009, disponibil online la www.romanialibera.ro, accesat la data de 26 Septembrie 2017.
- Plămădeală 1988 – A. Plămădeală, *Un Senat Militar la Viena, cu o lună înainte de Unirea de la 1 decembrie 1918*, în ed. A. Plămădeală, *Calendar de inimă românească*, Sibiu, 1988, p. 44-45.
- Puțuri, Deac 1978 – I. Popescu Puțuri, A. Deac coord., *1918 - Unirea Transilvaniei cu România*, ed. a III-a revăzută și adăugită, București, 1978.
- Răduică, Răduică 1995 – G. Răduică, N. Răduică, *Dicționarul presei românești (1731-1918)*, București, 1995.
- Șerban 1981 – I. I. Șerban, *Din lupta voluntarilor transilvăneni pentru Unire. Senatul Central al Ofițerilor și Soldaților Români din Viena și Legiunea Română de la Praga*, în *Sargetia*, XV, 1981, p. 269-286.
- Taniac 1928 – F. Taniac, *Amintiri de acum 10 ani. Foaia soldaților români la Viena*, în *Dreptatea*, nr. 328, 1928, p. 1.
- Taniac 1930 – F. Taniac, *Povestiri din trecut și articole politice*, Suceava, 1930.
- Timpul Nou* – *Timpul Nou. Foaia soldaților români*, I, 1-9, 1918-1919.

***Timpul Nou* [New Time], Periodical of the Romanian Central Military Senate of the Officers and Soldiers from Vienna (November-December 1918)**

Abstract

In the autumn of the year 1918, in imperial Vienna, on the background of the collapse of the Austro-Hungarian monarchy, the Romanian Central Military Senate of Officers and Soldiers (**Fig. 2**), an organism constituted as a result of Iuliu Maniu's struggle, coordinated the action of concentrating, organizing and sending the Romanian soldiers back home. At the same time, it contributed to maintaining the security and the public policy, saving the town from aggressions, robberies, brigandages as well as from the advance of the ideas promoted by the Bolshevik Revolution. The activity of the Romanian Central Military Senate during the period of October-November 1918, was supported by the *Timpul Nou* [New Time] journal (**Fig. 1**), the publication of this organism. At the leadership of this journal was nominated Filimon Taniac from Bukovina as chief-editor, followed by Ioan Brotea, Gavril Alviurescu, Dumitru Gavrilesco and George Halaverici as editors. For editing this journal in optimal graphic conditions, following the same captain Crișan's proposal, the Romanian section of the national typography from Vienna was subordinated to the Romanian Central Military

Senate, while for the editing fund there were initiated more collections among the soldiers, being added the sums deriving from previous donations belonging to particular persons. Due to this journal, the Romanian officers and soldiers could be informed about the activity of the Romanian Central Military Senate and could be mobilized with the intention of supporting it, could be informed about the political events from Transylvania, Banat and Bucovina, about the activity of the national councils from Arad and Chernivtsi etc. The *Timpul Nou* [*New Time*] journal represented the unique modality for spreading the pieces of information regarding the organization and the dispatch of the Romanian soldiers, the evolution of the military and political events as well as the main modality for persuading the Romanian soldiers to obey the Romanian Central Military Senate.

List of Illustrations

Fig. 1. The first number of *Timpul Nou* paper (Source: National Library of Austria)

Fig. 2. Romanian officers and soldiers take the oath in Vienna (Source: *Timpul Nou*, I, nr. 2, 13/26 noiembrie 1918, p. 2)